

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу КОШЕЛЯЄВОЇ Яни Вікторівни на тему: «САНІТАРНИЙ СТАН БЕРЕЗИ ПОВИСЛОЇ У ЛІВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ», що подана на здобуття наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.03.03 – лісознавство і лісівництво

Актуальність теми. Береза повисла є цінною лісовою деревною рослиною, що має важливе лісівничо - екологічне значення в лісовому господарстві, агролісомеліорації та озелененні, а також є ресурсом деревини та джерелом відновлювальної енергії. Поширення березових насаджень, їхню продуктивність і чинники впливу на санітарний стан вивчали у багатьох регіонах у межах ареалу берези повислої. Водночас у Лівобережному лісостепу цим питанням приділялося мало уваги, а особливості поширення та шкідливості комах і збудників хвороб берези не розглядали у зв'язку з лісорослинними умовами, віком чи складом насаджень.

У зв'язку з цим актуальними є дослідження Я.В. Кошеляєвої, які спрямовані на виявлення особливостей просторово-часової динаміки показників санітарного стану насаджень берези повислої, окремих чинників його погіршення та розроблення рекомендацій щодо зменшення наслідків ураження та пошкодження березових насаджень.

Достовірність одержаних даних і обґрунтованість основних висновків і положень. Основні положення, висновки та рекомендацій, сформульовані у дисертації, обґрунтовані завдяки чіткому формулюванню завдань, використанню апробованих і оригінальних методів і методик під час планування, здійснення досліджень та аналізу результатів, у тому числі сучасними статистичними методами. Обсяг виконаних робіт і одержаних даних, наведених у Додатках, дуже великий: за п'ять років проаналізовано базу даних лісовпорядкування стосовно розташованих у Лісостепу 11 лісогосподарських підприємств трьох адміністративних областей, березові насадження 12 лісництв цих областей, оцінено санітарний стан і таксаційні показники понад 5000 дерев берези повислої. Досліджено динаміку санітарного стану дерев берези на 26 постійних пробних площах. Проведено повний ентомологічний аналіз 42 модельних дерев, понад 800 відрізків колод і гілок. Обліковано понад 3000 особин стовбурових комах. Проаналізовано радіальний приріст берези на 30 кернах.

Наукова новизна. На великому статистичному матеріалі Я. В. Кошеляєва вперше оцінила сучасний віковий склад березових насаджень залежно від походження, лісорослинних умов, бонітету та участі берези у складі насаджень Полтавської, Сумської та Харківської областей. Це дало змогу виявити тенденцію до погіршення санітарного стану насаджень до III–IV класів віку. Вона виявила, що поширеність берези повислої у Лівобережному Лісостепу та її санітарний стан залежать від типу лісорослинних умов, розрахувала ймовірність відпаду дерев від санітарного стану насаджень чотири роки тому та побудувала відповідні прогностичні

